

Nr 1633.

Prostovoljno gasilno društvo
Grosuplje.

zl. 1043 ^{sol} 1909.

**100 let
prostovoljstva, pomoči,
zaupanja
in sodelovanja**

PGD GROSUPLJE

Zbornik 1909 - 2009

Priložnostna značka, ki jo je PGD Grosuplje dalo napraviti ob svojem visokem jubileju. Motiv je povzet po reliefni podobi sv. Florjana s pročelja Gasilskega centra Grosuplje.

Pisemske znamke, ki jih je ob 100 letnici PGD Grosuplje izdala Pošta Slovenije.

N° 1633.

Prostovoljno gasilno društvo
Grosuplje.

zl. 1043 nov 1909.

**100 let
prostovoljstva,
pomoči,
zaupanja
in sodelovanja**

PGD Grosuplje, zbornik 1909 - 2009

---

100 let prostovoljstva, pomoči, zaupanja in sodelovanja

PGD Grosuplje, zbornik 1909 - 2009

Urednik:	Jože Miklič
Uredniški odbor:	Janez Brodnik st., Avgust Burger, Božo Knez, Zdravko Perme, Marjan Šircelj, Marjan Urbančič in Iztok Vrhovec
Lektorirala:	Marija Samec
Izdalo:	Prostovoljno gasilsko društvo Grosuplje
Zanj:	Iztok Vrhovec
Oblikovanje in računalniški prelom:	Jože Miklič
Tisk:	Partner Graf d.o.o., Grosuplje
Zanjo:	Drago Zakrajšek
Naklada:	1000
V letu:	2009

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

614.842(497.4Grosuplje)"1909/2009"

PROSTOVOLJNO gasilsko društvo (Grosuplje)
[Sto]

100 let prostovoljstva, pomoči, zaupanja in sodelovanja : PGD
Grosuplje : zbornik 1909-2009 / [urednik Jože Miklič]. - Grosuplje
: Prostovoljno gasilsko društvo, 2009

1. Gl. stv. nasl. 2. Miklič, Jože, 1955-
245786112

PREDSEDNIK REPUBLIKE SLOVENIJE

DR. DANILO TÜRK

Spoštovani,

**Predsednik Republike Slovenije
dr. Danilo Türk**

z veseljem sem sprejel pokroviteljstvo nad praznovanjem 100. obletnice Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje. Sto let je obdobje, ki je vredno vsega spoštovanja. Posebno pozornost zaslužijo vaše aktivnosti, saj že začetki delovanja društva kažejo na to, da ste bili nosilec naprednih idej in da ste s svojim delom omogočali vključevanje odraslih, otrok in mladine v pestro društveno delovanje. Že v prvih desetletjih vašega delovanja zasledimo zanimive programe usposabljanja za izvajanje pomembnih dejavnosti reševanja in gašenja požarov. V vaših prostorih je gostovala tudi osnovna šola, kar pove, da so imeli vaši predniki veliko občutka in odgovornosti do znanja in šolanja otrok ter drugih ljudi v vašem okolju. Ob vsem tem ste tudi skrbni gospodarji in skrbite za tehnična sredstva za izvajanje svoje dejavnosti.

Vaša bistvena vrednota, ki je tudi meni nadvse pomembna, je prostovoljstvo. Brez prostovoljstva in zagnanih posameznikov bi težko oblikovali in gradili prostovoljno gasilsko društvo v moderno humanitarno in preventivno organizacijo, ki poleg osnovne dejavnosti poskrbi tudi za druženje in negovanje vrednot domoljubja in prostovoljstva.

Predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje gospod Iztok Vrhovec je na občnem zboru dejal: »Sto let so se naši predniki trudili za to, da smo danes lahko skupaj in praznujemo,« in nadaljeval z mislijo, da »... ne smemo dopustiti nobeni sili ne moči, da bi nas mogla kdajkoli ali kakorkoli razdružiti.« To je gasilstvo, ki je prijateljstvo in tovarištvo, je zaupanje in solidarnost.

Čestitam vam za sto let vašega delovanja in oblikovanja podobe vašega kraja in ljudi.

Vaš

Danilo Türk

V stiski sem bil in ste mi pomagali (prim. Mt 25,31-46)

Gornje besede bi lahko dodali naštevanju različnih človeških preizkušenj, v katerih človek potrebuje pomoč sočloveka in jih predstavlja Matejev evangelij kot kriterij, po katerem se presoja vrednost človekovega življenja.

Na tem temelju je zgrajeno tudi velikodušno poslanstvo gasilstva na Slovenskem, ki se je na široko razmahnilo pred dobrimi 100 leti.

Prostovoljno gasilsko društvo Grosuplje obhaja častitljiv jubilej: 100 let uspešnega delovanja. V tem zborniku je podrobno predstavljeno poslanstvo prostovoljnega dela gasilcev, ki so za pomoč v požarih, pa tudi drugih nesrečah, žrtvovali svoje moči in sposobnosti za ljudi v stiskah.

Zahvaljujem se vsem dosedanjim in sedanjim gasilcem za njihovo pripravljenost in požrtvovalno ukrepanje.

Želim, da bi tudi v prihodnje ne zamrla zavzetost, ki zna odgovoriti klicu »na pomoč« in se brez preračunljivosti takoj odzvati na stisko človeka. Naj se tudi v prihodnje za to poslanstvo navdihujejo v zlatem pravilu evangelija: »Tako torej vse, kar hočete, da bi ljudje storili vam, tudi vi storite njim!« (Mt 7,12)

Ob 100-letnici delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje iskreno čestitam in blagoslovlam vaše delo.

Msgr. mag. Alojz Uran, ljubljanski nadškof metropolit

**Nadškof in metropolit
msgr. mag. Alojz Uran**

foto Gašper Furman - RKC

100 let delovanja PGD Grosuplje

**Župan Občine Grosuplje
Janez Lesjak**

Ob visokem jubileju, 100 letih delovanja Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje, čestitam sedanjim in preteklim članom, ki ste skozi stoletje gojili plemenito tradicijo požrtvovalnosti in medčloveške pomoči v svojem in tudi širšem prostoru.

Pomembnost gasilstva v našem prostoru je mnogo večja, kot bi se lahko razumelo po samem nazivu dejavnosti. To so bila družbena jedra, v katerih ste se od nekdaj zbirali tisti ljudje, ki ste poznali in čutili težave ter probleme v svojem življenjskem okolju. Predvsem pa ste bili pripravljeni v svoji sredini delovati aktivno na vseh področjih življenja, ne samo pri preventivi, zaščiti in reševanju.

Gasilci niste skrbeli samo za varnost občanov in njihovega imetja, organizirali ali sodelovali ste pri vseh dejavnostih v kraju. Bili ste tista organizirana struktura, na katero so se nekoč in se še vedno bolj tudi danes zanašajo krajani v primeru vsakršne ogroženosti. Brez vas enostavno ne gre.

Sedanji čas zahteva od vas visoko stopnjo strokovne usposobljenosti, opremljenosti in stalne pripravljenosti. Nesreče so danes strokovno mnogo bolj zahtevne, kot so bile nekoč. Po obsegu so lahko katastrofalne, predvsem pa je materialna škoda mnogo večja. Zato tudi družba vlaga velike napore za zagotavljanje vaše usposobljenosti in opremljenosti za naložene obveznosti.

Danes ste tudi sistemsko postavljeni in organizirani, da v okviru CZ skrbite za varnost pred različnimi elementarnimi in drugimi nesrečami. Ste najbolje organiziran element tega sistema, v katerega imajo ljudje največje zaupanje.

Sedanji člani nosite veliko breme in obveznost do minulega dela in naporov vaših predhodnikov, ki so to društvo uspešno vodili preteklo stoletje. Prepričan sem, da boste to plemenito poslanstvo zvesto gojili in ga srčno prenašali na naslednje rodove.

Janez Lesjak

Spoštovane gasilke, gasilci in gasilska mladina

Iskrene čestitke ob praznovanju visoke obletnice vašega društva!

Večkrat radi uporabimo pregovor, da je človek in njegovo delo trdno kot stoletni hrast, ki lahko kljubuje viharju, mrazu, vročini in vsem drugim naravnim pojavom.

Tako kot je trden hrast, so trdne tudi tiste prave človekove vrednote, ki lahko obstanejo v različnih okoljih in situacijah le, če so postavljene na trdne temelje in jih človek zna negovati in dograjevati.

Požrtvovalnost, nesebična pomoč drug drugemu v različnih nesrečah, medsebojno prijateljstvo in pogum so vrednote, ki so še posebej značilne za gasilce in gasilsko delovanje. To so vrednote, ki jih je vaše gasilsko društvo znalo negovati celih 100 let. Prepričan sem, da se bo tradicija nadaljevala tudi v naslednjih rodovih, saj vaše društvo pridobiva vedno nove člane.

Gasilsko društvo Grosuplje se je v vseh teh letih utrjevalo, povezovalo, iskalo nove poti za delo in se tudi tehnično posodabljal. Postajalo je vedno boljše, kot arhivsko vino.

Veliko dobrih in sposobnih ljudi se je zvrstilo v vaših vrstah in vsak je v društvu pustil svoj pečat in svoj doprinos. Vsem pa je bilo skupno to, da so znali ceniti prostovoljno delo in gasilske vrednote in da so znali vse to bogastvo prenašati na mlajše generacije, ki so nadaljevale njihovo delo.

Zaradi vseh teh ljudi in zaradi vas, drage gasilke in gasilci, lahko danes vsi skupaj slovesno in ponosno praznujemo 100. obletnico delovanja vašega gasilskega društva.

Prepričan sem, da boste znali hoditi po pravi poti še naprej, saj z vso skrbjo pomlajujete vaše vrste, posodabljate opremo in objekte ter skrbite tudi za izobraževanje in se tako prilagajate novim izzivom našega življenja in bivanja.

Zelo sem počaščen in ponosen, da lahko že tretji mandat kot predsednik Gasilske zveze Grosuplje spremljam vaše delo in hkrati ugotavljam, da se med vami gasilska zavest še krepi, ne pa ugaša.

Vsi skupaj se zavedamo, da predstavljate grosupeljski gasilci zelo pomemben in trden člen v naši zvezi in da lahko vedno računamo na vaš odziv pri katerikoli nesreči v naših krajih.

Želim si, da bi bogato zapuščino vaših prednikov znali in zmogli voditi enako uspešno, kot so jih pred vami izkušeni veterani, ki jih imate še veliko v vaših vrstah.

Podajmo roko sosеду, sosed jo bo prijatelju, prijatelj znancu, znanec mimoidočemu in krog bo sklenjen. Gasilci bomo obdržali krog prijateljstva in pomoči. Gasilska zveza pa vam bo pri tem stala ob strani.

Srečno in na pomoč!

**Predsednik Gasilske zveze Grosuplje
Andrej Bahovec, VGČ II**

Dragim gasilkam, gasilcem in prijateljem gasilstva v Grosupljem!

Predsednik Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje Iztok Vrhovec, NGČ

Prostovoljno gasilsko društvo Grosuplje praznuje 100 let obstoja.

Vesel sem, da vas lahko danes, ko praznujemo svojo 100. obletnico, nagovorim in vas popeljem skozi bogato zgodovino našega društva.

V idilični vasi Grosuplje in v okoliških vaseh Brezje, Brvace, Stranska vas, Hrastje, Jerova vas in Perovo je bilo na začetku 19. stoletja zgrajenih skupaj 137 zidanih objektov, od tega približno polovica stanovanjskih hiš, polovica pa gospodarskih poslopij. Približno toliko kot obojih skupaj je bilo še lesenih zgradb, ki so bile mnoge krite s slamo. Ob popisu prebivalstva leta 1869 v teh naseljih naštejemo samo stanovanjskih hiš skupaj že 138. Po prihodu železnice in železniškega križišča v Stranski vasi pa so se priselili še nekateri tovarnarji in obrtniki, kar je povzročilo sicer počasno, a nezadržno povečevanje naselja Grosuplje, ki se je s Stransko vasjo, s poznejšo gradnjo šole in sokolskega doma zlilo v skupno naselje Grosuplje. Že takrat pa se je v Grosupeljčanih in bližnjih okoličanih prebudila še močnejša želja po večji varnosti in pomoči bližnjemu.

Tako so leta 1909 naši predhodniki zapisali prva Pravila gasilnega društva Grosuplje, a morali so kar tri leta čakati na potrditev, menda zaradi nasprotovanja slovenskemu jeziku. Do 90. obletnice smo zato člani Prostovoljnega gasilskega društva Grosuplje za svojo ustanovitev obeleževali leto 1912. Iz ustanovne listine društva, ki smo jo leta 2000 našli v Arhivu Republike Slovenije, pa je razvidno, da je Prostovoljno gasilsko društvo Grosuplje tri leta starejše, kar nam je z odločbo priznala tudi Komisija za zgodovino pri Gasilski zvezi Slovenije.

Ustanovni člani so že v začetku gasilstvo gradili na zdravih temeljih, iz katerih gasilci še danes črpamo moč, zgled in čut za človeka v stiski. Že od vsega začetka so bili na poseben način tudi povezani s krajem. Iz različnih zapiskov se da razbrati, da iniciativna skupina takratne občinske hiše ni preuredila samo v začasni gasilski dom, temveč je v njem gostovala tudi osnovna šola (najprej enorazrednica, nato dvorazrednica) in pa različne gledališke skupine, katerim sta služila dvorana in oder. Gasilci so hoteli združevati ljudi, delati z njimi in zanje.

V letih od 1941 do 1945 je vojna tako kot drugod prizadela tudi prostore gasilskega društva in gasilstvo nasploh, saj so morali večino orodja, opreme in arhiv člani poskriti na svojih domovih. Žal se je zaradi tega med vojno in po njej izgubilo veliko arhiva in so podatki iz tega obdobja našega društva zelo osiromašeni.

Dovolj pa se je ohranilo (tudi pozneje zapisanih) spominov, da lahko danes ugotovimo, s čim vse so se naši predniki ukvarjali. Skozi vso zgodovino so skrbeli za streho nad glavo in za primerno operativno opremljenost.

➤ Prostovoljno gasilsko društvo Grosuplje že od leta 1955 deluje kot osrednje gasilsko društvo v (občinski) Gasilski zvezi Grosuplje. S časom se je tudi struktura dela v PGD Grosuplje bistveno spremenila. Rast industrijskih con, stanovanjskih sosesk ter izgradnja modernejših objektov so bili v zadnjih letih resen signal, da smo še intenzivneje pristopili k teoretičnemu in praktičnemu izobraževanju naših članov. Tako danes ne moremo več govoriti o vaškem gasilnem društvu, temveč o enoti, ki v občini s preko 18.000 prebivalci lahko pogosto posreduje tudi v zahtevnih intervencijah.

Če smo na začetku govorili o ustanovitvi in gradnji gasilskega doma in leta 1980 o gradnji novega gasilskega centra, moramo danes govoriti predvsem o enoti, ki je po operativnem načrtu Gasilske zveze Grosuplje organizirana, opremljena in namenjena za posredovanje na celotnem območju občine Grosuplje. Od osrednje enote se pričakuje, da ob intervencijah zagotavlja izvoz s primernimi vozili v petih minutah od prejema obvestila o nesreči ter da je ustrezno opremljena in usposobljena za izvajanje reševanja ob različnih nesrečah. Zato je v zadnjih letih društvo intenzivno delovalo na operativnem področju. Pridružilo se nam je mnogo mladih fantov in deklet, polnih energije in želnih znanja.

Leta 1912 (in najbrž tudi ob ustanovitvi) je naše društvo štel 25 članov, leta 1959 39, v letu 2009 pa šteje preko 200 prostovoljcev, od tega je 39 opremljenih operativnih članov za posredovanje pri naravnih in drugih nesrečah.

Veseli smo, da združujemo plemenite ljudi, od najmlajših do najstarejših. Izbira je velika. Želimo si, da bi tako tudi ostalo. Vse to pa se odraža tudi v naših tekmovalnih ekipah, ki so se skozi stoletje predstavljale na vseh koncih naše domovine. Starejši gasilci so v letu 2002 v Moravskih Toplicah postali celo državni prvaki. Prav tako so 10. mesto v državi takrat zasedle članice A. Imamo tudi tekmovalno ekipo članov B in dve tekmovalni ekipi članov A. V zadnjem letu pa smo se še posebej razveselili novih ekip naših najmlajših gasilcev pionirjev in gasilcev mladincev, ki so se nam pridružili in so, vsaj upam tako, zagotovljena prihodnost našega društva v naslednjem stoletju.

Ponosni smo, da so skupaj z našim krajem rasle plemenite žene in pogumni možje, ki skupaj predstavljajo celoto prostovoljnega gasilstva.

Spoštovani prijatelji!

Letos praznujemo tudi 140 let prostovoljnega gasilstva na Slovenskem. Prostovoljstvo je dejavnost, ki je vsakemu Slovencu blizu, in je to, kar nam mnogi drugi zavidajo, ker hočemo, znamo, zmoremo in smo.

Hvala vam, drage članice in člani!

Sprejemati drugačnost je največje bogastvo človeka, skupnosti ali organizacije. V takem združenju, kot je gasilstvo, je prisotno mnogo različnih namigov, mnenj, načrtov, razmišljanj ...

Želim si, da bi ta svet različnosti gojili skupaj tudi v prihodnje, da bi znali krotiti svoje človeške napake, ki jih imamo, in bi cenili to, kar nam je zaupano. Vsak izmed nas lahko stopi korak k drugemu. Sto let so se naši predniki trudili za to, da smo danes lahko skupaj in praznujemo. Ne smemo dopustiti nobeni sili ne moči, da bi nas kadarkoli ali kakorkoli razdružili!

Vsem vam, prijateljem gasilstva, sponzorjem, donatorjem, podpornikom in vsakemu posebej je namenjena naša beseda dobrodošlice. Zahvaljujemo se vam in se veselimo, da lahko praznujemo skupaj z vami, ki nam zaupate, želite živeti in delati z nami in med nami.

Velika stvar je biti plemenit, še večja pomagati sočloveku! Največja pa je ta, da pri vsem tem vsakič znova sprejemaš svojega bližnjega takšnega, kakršen je. Gasilci se v teh besedah želimo prepoznati, zato bomo še naprej ostali bratje v ognju, dimu in pepelu!

predsednik Iztok Vrhovec